Algemene Beschouwingen Kadernota 2027 - 2030 GroenLinks Partij van de Arbeid

Voorzitter, leden van de raad, college en inwoners van Etten-Leur,

De afgelopen jaren zijn onzekerheden eerder toe- dan afgenomen. Internationale spanningen, klimaatverandering, woningnood, personeelstekorten, stijgende zorgkosten en groeiende ongelijkheid vragen om een overheid die keuzes durft te maken. Ook gemeenten staan voor grote uitdagingen. Tegelijkertijd zien we in Etten-Leur een gemeenschap die sterk is, waar mensen naar elkaar omkijken en waar veel inwoners zich inzetten voor hun buurt, vereniging, school of organisatie. GroenLinks-PvdA kiest ervoor om niet vanuit problemen te denken, maar vanuit kansen. Kansen om onze gemeente groener, socialer en eerlijker te maken. Kansen om te investeren in de toekomst van onze kinderen. Kansen om iedereen mee te laten doen. De Kadernota 2027-2030 geeft richting aan die toekomst. Voor GroenLinks-PvdA staan daarbij drie uitgangspunten centraal:
Bestaanszekerheid voor iedereen.
Een duurzame en gezonde leefomgeving.
Gelijke kansen voor iedere inwoner.
Deze waarden vormen de basis van onze bijdrage.

1. Eigentijds bestuur en dienstverlening
Een betrouwbare overheid begint dichtbij huis. Inwoners moeten kunnen rekenen op een gemeente die bereikbaar is, duidelijk communiceert en mensen serieus neemt. Wij zien dat veel inwoners betrokken willen zijn bij hun leefomgeving. Dat vraagt om meer participatie aan de voorkant van plannen en minder inspraak achteraf. Niet zodat inwoners hun zin krijgen, maar omdat goede besluiten beter worden wanneer inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties vroegtijdig worden betrokken. Ook regionale samenwerking blijft belangrijk. Etten-Leur maakt deel uit van steeds meer regionale netwerken en samenwerkingsverbanden. Dat biedt kansen, maar vraagt ook om alertheid. Besluiten die onze inwoners raken moeten niet verdwijnen in regionale overlegstructuren. Etten-Leur moet zichtbaar en invloedrijk blijven. Digitalisering biedt kansen voor betere dienstverlening, maar mag nooit leiden tot uitsluiting. Van GroenLinks-PvdA moet persoonlijk contact altijd beschikbaar blijven voor inwoners die daar behoefte aan hebben.

2. Sociaal Etten-Leur
Een sterke samenleving herken je aan hoe zij omgaat met mensen die ondersteuning nodig hebben.
De druk op de jeugdzorg en Wmo blijft groot. Wachttijden zijn voor gezinnen en ouderen niet slechts een statistiek; het zijn maanden van onzekerheid. GroenLinks-PvdA vindt dat preventie en vroegsignalering nog meer aandacht verdienen. Iedere euro die we investeren in het voorkomen van problemen levert menselijk én financieel rendement op. De uitdagingen rond jeugdhulp en passende ondersteuning blijven ook in de gemeentelijke doelstellingen nadrukkelijk aanwezig. ”We moeten iets niet normaal maken, wat niet normaal is.” Zei een bekende Nederlander. Daarnaast vragen wij extra aandacht voor bestaanszekerheid. Hoewel de economie zich ontwikkelt, zijn er nog steeds inwoners die moeite hebben om rond te komen. Armoede raakt gezinnen, kinderen, ouderen en werkenden.
Wij willen:

- Actieve ondersteuning bij geldzorgen en schulden.
- Meer inzet op het bereiken van mensen die regelingen niet kennen. Dit zeggen we al meer dan 8 jaar en nog komt er geen schot in de zaak. College bedenk een actieplan, vorm een werkgroep, los dit op.
- Extra aandacht voor kinderen in armoede. Roepen we ook al jaren. Pak dit structureel aan.
- Toegankelijke voorzieningen voor iedereen.
  Niemand mag in Etten-Leur aan de zijlijn staan omdat het inkomen tekortschiet.

Onderwijs en kansen voor jongeren

De toekomst van Etten-Leur begint bij onze kinderen.
Goede schoolgebouwen, voldoende ruimte en een gezonde leeromgeving zijn geen luxe maar randvoorwaarden. De groei van Etten-Leur vraagt om blijvende investeringen in onderwijsvoorzieningen. Ook verduurzaming van schoolgebouwen blijft noodzakelijk. Dit alles krijgt een plekje in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) welke twee jaar geleden al klaar zou zijn. Zou het er dit jaar nu eindelijk toch van komen?
Daarnaast willen wij meer aandacht voor:

- Mentale gezondheid van jongeren.
- Jongerenparticipatie.
- Sport, cultuur en ontmoeting.
- Veilige plekken waar jongeren zichzelf kunnen zijn.

Jongeren zijn geen doelgroep van beleid; zij zijn mede-eigenaar van de toekomst van onze gemeente.

Cultuur, sport en verenigingen

Verenigingen vormen het cement van onze samenleving. Zij brengen mensen samen en zorgen voor verbinding tussen generaties en achtergronden.
GroenLinks-PvdA blijft zich inzetten voor:

- Betaalbare sportvoorzieningen.
- Ondersteuning van vrijwilligers.
- Toegankelijke cultuur voor iedereen.
- Sterke buurthuizen en ontmoetingsplekken.

Juist in een tijd waarin individualisering toeneemt zijn deze voorzieningen van onschatbare waarde.

3. Wonen als recht, niet als privilege

Voor veel inwoners is betaalbaar wonen de grootste zorg. Jongeren vinden moeilijk een eerste woning. Starters worden overvraagd. Senioren die willen doorstromen kunnen vaak nergens terecht. Tegelijkertijd groeit de gemeente verder. De gemeentelijke ambitie om voldoende en betaalbare woningen te realiseren blijft daarom essentieel.
GroenLinks-PvdA kiest voor:

- Meer betaalbare koop- en huurwoningen.
- Minimaal een aandeel van 40% sociale woningbouw.
- Meer woningen voor starters en senioren.
- Duurzame bouw als standaard.
- Groene en klimaatbestendige woonwijken.

Een huis is geen beleggingsobject, maar de basis van een goed leven.

4. Financieel verantwoord én sociaal

Ook Etten-Leur krijgt te maken met financiële onzekerheden vanuit het Rijk. Gemeenten staan voor lastige keuzes wanneer taken blijven toenemen terwijl middelen onder druk staan. De meicirculaire die we onlangs ontvingen geeft iets meer lucht. Voor GroenLinks-PvdA geldt in ieder geval één duidelijke lijn: Bezuinigingen mogen niet onevenredig terechtkomen bij inwoners die het al moeilijk hebben.
Wij kiezen ervoor om eerst kritisch te kijken naar efficiëntie, samenwerking en prioritering voordat voorzieningen worden afgebroken. Investeringen in preventie, duurzaamheid, onderwijs en bestaanszekerheid verdienen zichzelf op lange termijn terug. Financieel gezond beleid betekent voor ons niet alleen een sluitende begroting, maar ook een sterke samenleving.

5. Klimaat, natuur en duurzaamheid

Klimaatverandering is geen toekomstscenario meer. We merken het nu al in de vorm van hitte, droogte en extreme regenval. Daarom moeten we blijven investeren in klimaatadaptatie, vergroening en duurzame energie. GroenLinks-PvdA ziet vergroening niet als luxe, maar als noodzaak voor gezondheid, biodiversiteit en leefbaarheid.

Wij willen:

- Meer bomen en minder verharding.
- Klimaatbestendige wijken.
- Bescherming van bestaande groenstructuren.
- Versnelling van energiebesparing.
- Ondersteuning voor inwoners die hun woning willen verduurzamen.
- Iedere nieuwe wijk moet groener zijn dan de vorige.

Wij zijn daarnaast blij dat duurzaamheid steeds nadrukkelijker onderdeel uitmaakt van gemeentelijk beleid en investeringen. Tegelijkertijd moet de uitvoering sneller en zichtbaarder worden. Eerdere discussies over groenbeheer, bomenonderhoud en verduurzaming van maatschappelijke voorzieningen als scholen, wijkgebouwen, enz. laten zien dat inwoners dat ook verwachten.

Tot slot

Voorzitter,
De keuzes die wij vandaag maken bepalen hoe Etten-Leur er over tien, twintig of dertig jaar uitziet.
Willen wij een gemeente waarin mensen zich kunnen ontwikkelen, waar wonen betaalbaar blijft, waar kinderen kansen krijgen en waar natuur en klimaat serieus worden genomen? GroenLinks-PvdA zegt volmondig: ja.
Wij kiezen voor een Etten-Leur dat sociaal is zonder naïef te zijn.
Duurzaam zonder mensen achter te laten.
Ambitieus zonder de menselijke maat te verliezen.
Een Etten-Leur waarin iedereen mee kan doen.
Daar blijven wij ons ook de komende jaren voor inzetten.

We spreken onze dank uit aan de mensen van de griffie, het college, de ambtelijke organisatie en natuurlijk de andere partijen. Namens de fractie, Gilbert van den Andel, Luciën Gesser, Fernon Gentle, Esmee Dravik, Ingrid Aanen en Hans Wierema